

Van ecologische kwaliteit naar maatschappelijke legitimiteit?

Symposium Vermaatschappelijking natuurbeleid

Velp, 05-04-2013

Arjen Buijs

Wageningen Universiteit / Alterra

arjen.buijs@wur.nl

Creëren van draagvlak?

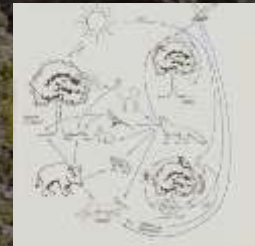
- Lineair
 - Top-down
 - Ontkent belang diversiteit
 - Primaat kennis
 - Typerend voor denken vanaf 1990?
- Sociaal-politieke *processen*
- Sociale & politieke *legitimiteit*

Creëren

- Lineair
- Top-down
- Ontken
- Primaar
- Typere

- Sociaal
- Social

Mijn verhaal:

1. Hoe is het zover gekomen?

1. Historie: van succes naar falen?
2. Kritische discoursen

2. Noodzaak voor vernieuwing

1. Maatschappelijke legitimiteit behouden & terugwinnen
2. Uitdagingen voor natuurbeheer
3. Aanhaken bij energieke samenleving

Geschiedenis *1990- 2000*

- 1990 NBP
- EHS, Natuurontwikkeling
- Coalitie van actoren
 1. LNV, provincies, TBO's, Wageningen, DLG
 2. RWS, Waterschappen, gemeenten, ANWB, grintboeren, etc
- Normatieve consensus
- Ecologisch primaat (kennis!)
- Top-down (flexibele uitvoering)
- !!! Critici weinig speelruimte / spreekruimte
- DOMINANT DISCOURSE

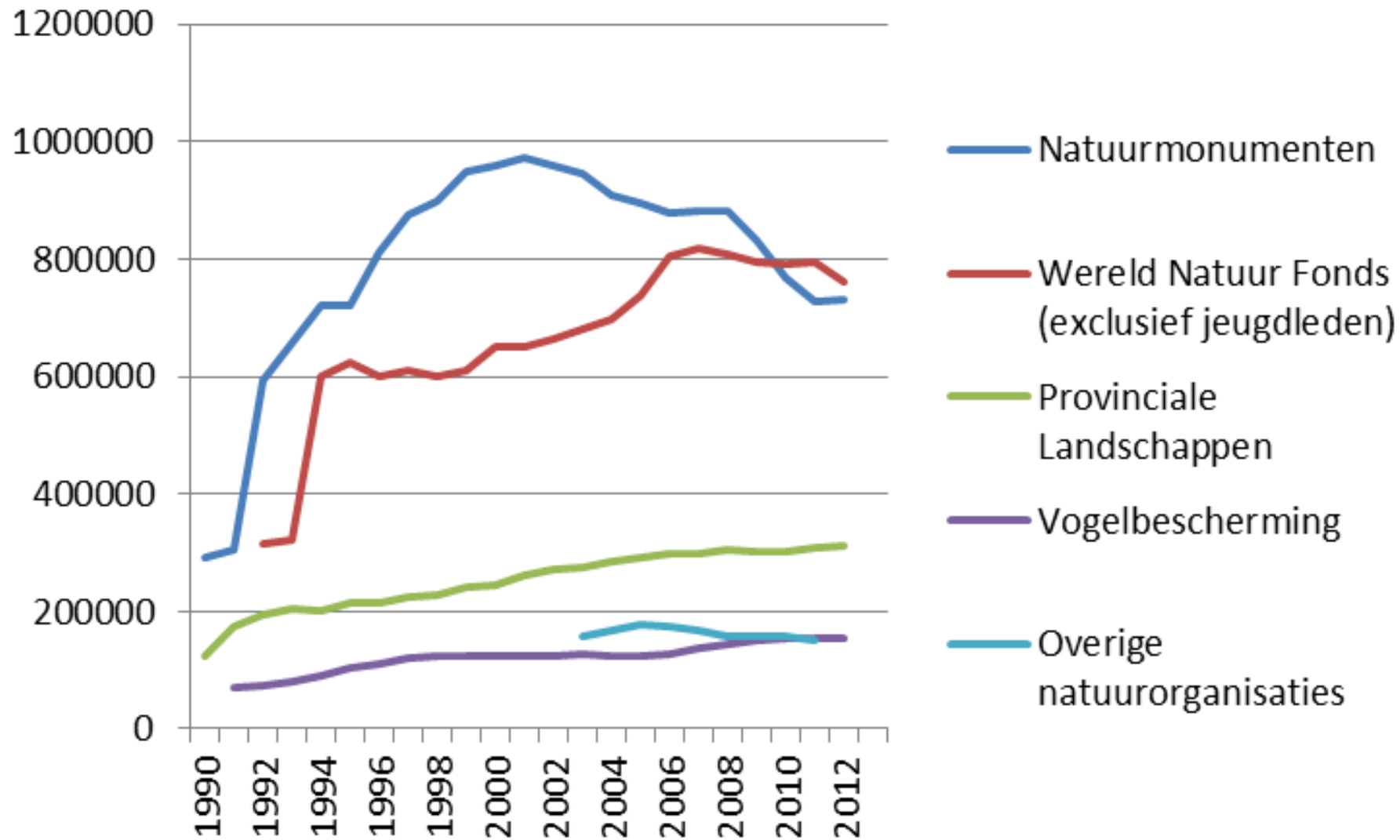

2000 - 2010

- Juridisering (VHR, Natura 2000)
 - Meer rigide uitvoering
 - Groeiende externe kritiek
 - Lokaal goed hoorbaar, landelijk beperkt
 - “Zeggekorfslak”
 - Coalitie blijft grotendeels in stand
- Voedingsbodemplaat groeit

1990-2013

2010-2013

■ Bleker benut maatschappelijk falen natuurbeleid

- Debat opengegooid
- Kritiek kreeg podium
- Kritiek strategisch gebruikt

→ Katalysator

→ Invloed blijvend

Discourse	Dominant natuurbeeld / kijkrichting	Visie op draagvlak & Betrokkenheid	Visie op bestuurlijke arrangementen
Biodiversiteit boven draagvlak	Vitale natuur (Biodiversiteit)	Draagvlak als bedreiging Uitleggen	Top-down
Breed draagvlak	Vitale natuur Beleefbare natuur	Algemeen draagvlak + Draagvlak creëren + Participatie	Traditioneel, Evt participatie
Kloof beleid-beleving	Beleefbare natuur	Draagvlakverlies Participatie + Burgerinitiatief	Te technocratisch en top-down. Zelforganisatie
Nederland op slot	Functionele & inpasbare natuur	Draagvlakverlies door juridisering en rigide beleid	Belangenuitwisseling economische actoren
Bestuurlijke onwil	???	Kloof burger- bestuurders/politiek	Ivoren toren

Discourse	Dominant natuurbeeld / kijkrichting	Visie op draagvlak & Betrokkenheid	Visie op bestuurlijke arrangementen
Biodiversiteit boven draagvlak	Vitale natuur (P)	Breed draagvlak	Top-down
Breed draagvlak			
Kwaliteit van de natuur			
Nederlandse natuur			uitwisseling economische actoren
Bestuurlijke onwil	???	Kloof burger-bestuurders/politiek	Ivoren toren

Debat opengegeoid:
Diversiteit & Polariseratie

Deel 2: Noodzaak voor vernieuwing

- Bleker is weg, maar de uitdagingen liggen nog steeds op tafel!

→ Maatschappelijke legitimiteit behouden & terugwinnen

- Inhoud: verhaal verbreden
- Proces:
 - Flexibilisering (wat-waar-hoe?)
 - Echte participatie
 - Aanhaken bij energieke samenleving

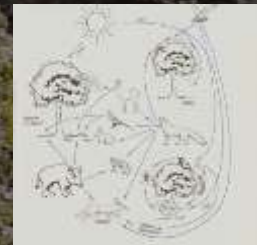
Enkele bredere trends

- Kritiek op overheid, topdown
→ Elite, ivoren toren
- Decentralisatie
→ Provincies
- Netwerksamenleving
→ Regio-commissies etc
- Mondige, autonome burgers
→ Verzet
- Verlies autoriteit deskundigen
→ Kennis als strategie

→ Energieke samenleving (Hajer 2011)

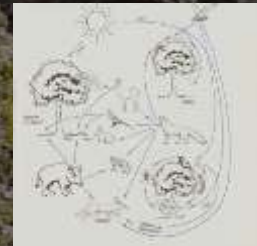
- Energie in samenleving
- Beweging *naast* overheid (civil society)
- Voorbij sturing!
- Diversiteit van actoren, coalities, initiatieven
- Thematische verknoping
- Kleine stapjes
- Do-it-yourself / Big Society
- Burgerinitiatief!

Potentiële voordelen:

- Bieden ruimte aan maatschappelijke creativiteit
- Stimuleren sociale cohesie
- Signaalfunctie. Lerende organisaties
- Aanvulling op bestaande systemen
- Verbreding natuurbeeld
- Vergroot betrokkenheid bij natuur
- Toegang nieuwe groepen
- Bevordert dialoog
- Sociale opwarming
- Maatwerk
- Kostenbesparend
- Meer natuur
- Minder verzet
- Breder en groter draagvlak

→ Sociaal – institutioneel - ecologisch

Uitdagingen in samenwerking

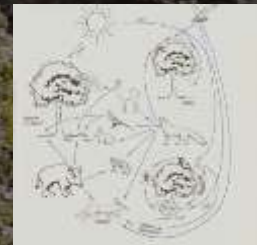
- Schurende logica's
 - Formeel-informeel
 - Handbook / handshake
 - Overlegcultuur
 - Verantwoording
 - Werkwijze
- Tijdshorizon
- Ecologie – ethiek – emotie
- Initiatief en institutionalisering
 - Erkenning
 - Borging

Dilemma's

- Belangen
 - Collectief belang
 - Gemeenschapsbelang
- Zijn initiatieven representatief / democratisch?
 - Visie op democratie
 - Representatieve democratie
 - Participatieve democratie
- Loslaten en kaders stellen
- Loslaten en verbinden
- Dynamiek versus continuïteit
- Convergentie van doelen?
 - Vitale natuur
 - Beleefbare natuur
 - Functionele / inpasbare natuur
- Ecologische ← → sociale doelen

→ Waar wel, waar niet?

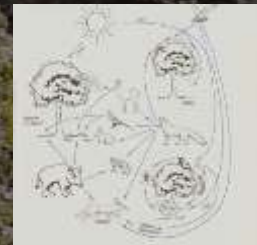

TBO & Burgerinitiatief?

		Ecologisch belang	
		HOOG	LAAG
Sociaal belang	HOOG	Beheren, Kaders stellen, Faciliteren	Faciliteren
	LAAG	Beheren, Participeren	Loslaten

En nu?

- NL: schoksgewijze veranderingen!
- En-En
- Experimenteren & leren
 - Stap terug
 - Faciliteren
 - 2nd loop
- Lerende organisaties
 - Overheden & TBO's
 - Dialoog helpt verhaal verbreden
- Ecologie – Ethiek - Emotie
- Ecologische kwaliteit + maatschappelijke legitimiteit

Vragen & Discussie

Arjen.buijs@wur.nl